

Bezoekadres:
Rijnstraat 8
Den Haag

Postadres:
Postbus 30947
2500 GX Den Haag

Telefoon: 070 - 3393034
Fax: 070 - 3391342

Aan
de Minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage

TCB S57(2000)

Den Haag, 13 augustus 2000

Betreft: Advies Ontheffing van artikel 4 en 5 van het BGDM 1998 in verband met onderzoek

Mijnheer de Minister,

In uw brief van 3 augustus jongstleden, met kenmerk TRCDL/ 2000/ 2890, verzoekt u de Technische commissie bodembescherming te adviseren over ontheffing van de verplichting tot emissie-arme mestaanwending en van het uitrijverbod in de maand september. De ontheffing moet onderzoek mogelijk maken naar de emissie van N₂O (lachgas) bij aanwending van dierlijke mest. Een onderzoeksplan is gevoegd bij het Ontwerp-besluit.

Uit het plan maakt de commissie op dat het onderzoek als doel heeft om schattingen te maken van de omvang van lachgas-emissies na toediening van rundveemest op grasland en om een schatting te kunnen maken van het effect van emissie-arme aanwending op emissies van lachgas in relatie tot NH₃ (ammoniak). Het onderzoek bestaat hoofdzakelijk uit veldmetingen. Verder wordt gesteld dat de resultaten als basis kunnen dienen voor emissiefactoren van lachgas.

Het onderzoeksplan is op een aantal punten niet duidelijk. Ten eerste is het de vraag waarom een oriënterend onderzoek wordt uitgevoerd. Er zijn immers al eerder metingen verricht van lachgas-emissie. Het is onduidelijk wat een nieuw oriënterend onderzoek toevoegt aan het bestaande beeld. Ten tweede is onduidelijk waarom het onderzoek in september wordt uitgevoerd terwijl in september in de praktijk geen mest mag worden uitgereden (dit is toegestaan tot eind augustus). Afwijkende weersomstandigheden in september ten opzichte van de weersomstandigheden in de periode dat in de praktijk mest uitgereden wordt en veranderingen in de activiteit van het bodemleven zullen zich naar verwachting vertalen in niet representatieve metingen van lachgas-emissies.

Vanwege deze vragen heeft de commissie contact opgenomen met de coördinator van het onderzoek. Uit een mondelinge toelichting van de coördinator komt naar voren dat de doelstelling veeleer is het testen van een nieuwe meetmethode voor lachgas-emissie dan het vaststellen van de emissie. Omdat het de eerste keer is dat deze meetmethode wordt beproefd, wordt het onderzoek als oriënterend aangeduid. Het onderzoek vindt plaats in de maand september vanwege organisatorische redenen.

De mondelinge toelichting geeft afdoende antwoord op de vraag waarom het onderzoek als oriënterend wordt aangeduid en wat dit onderzoek toevoegt aan de bestaande kennis. De commissie stelt verder vast dat de schaal waarop de veldmetingen worden uitgevoerd (twee proefveldjes met een omvang van minder dan een hectare) en de tijdsduur goed in overeenstemming zijn met het oriënterende karakter van het onderzoek.

Onduidelijkheid blijft echter bestaan over de gevolgen van het meten van emissie uit mest in een periode dat geen mest meer mag worden uitgereden en over de afwijking die hierdoor naar verwachting zal ontstaan. Hoe storend deze afwijking is, hangt mede af van de doelstelling van het onderzoek. Zoals in het bovenstaande al is aangegeven, komt de beschreven doelstelling niet overeen met de mondelinge toelichting daarover. Vooraf kan al wel gesteld worden dat, als het doel is een schatting te maken van lachgas-emissie, de schattingen niet de best mogelijke zijn. De resultaten zullen dan ook niet geschikt zijn om als basis te dienen voor lachgas-emissiefactoren. Of de beperkte representativiteit erg bezwaarlijk is voor het testen van de nieuwe meetmethode kan zonder meer informatie over de gegevensverwerking niet aangegeven worden.

Hoewel het bij het ontheffingsverzoek gevoegde onderzoeksplan te wensen overlaat, is de commissie van mening dat het onderzoek doorgang zou moeten kunnen vinden. Doorslaggevend voor dit oordeel is de zeer beperkte schaal waarop het onderzoek plaatsvindt. Bij een onderzoek op deze kleine schaal zal de milieukundige schade die ontstaat door het onderzoek (men zou kunnen spreken van de milieukundige kosten van het onderzoek) naar verwachting zeer beperkt zijn. Het is echter wel zaak om de bruikbaarheid van resultaten (wetenschappelijke baten van het onderzoek) beter te waarborgen. De commissie beveelt daarom aan om bij de ontheffingaanvrager na te gaan wat de bruikbaarheid van resultaten van het onderzoek zal zijn met het oog op de hiervoor geformuleerde bedenkingen en wat de consequenties zijn van uitvoering van het onderzoek in 2001 gedurende de periode waarin mestaanwending toegestaan is.

Met de meeste hoogachting,
de voorzitter van de
Technische commissie bodembescherming,

Ir. W.C. Reij.